

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, המשיך בפירסום סדרת מאמריו של העורך "אל הנשק?". הסדרה, שכתבה את אופציות השלום והמילחמה של ישראל, הסתיימה בציטוט מתוך דבריו של אלוזר קרימוול כפני הפך למנט הכריזטי: "ישבתם כאן זמן רב מדי מכדי להביא מוצה לאיש. לכו לכם, אני אומר, והניחו לנו. בשם אלוהים, לכו!" הדברים כונו להנהגה הקפנה והעטיפה של ישראל. חלק ניכר מן הכתבות המדיניות, השבוע לפני 25 שנה, הוקדש לניסיונו של אנתוני אידו, ראש-ממשלת בריטניה, להוליך את ישראל לוויתורים טריטוריאליים. על רקע ענני המלחמה הקרבים אל המזרח התיכון, המשיך שלום כוהן בפירסום "הרשימה השחורה", שהוקיעה את אלה שסירבו לתרום ל"קרן המגוף". בין מבוקרי השבוע היו: הקבלן אריה פיליו, הקבלן יונה איתן, האיפנטית לולה בר, סוחר המכוניות ד"ר שאול ליפשיץ והאחרים.

כתבת-צבע שכתרתה, "מה מרקיב את יוסקוביץ?" סיפרה את סיפור זאב יוספוביץ, שמאה אנשים מפורסמים התכנסו כדי

אנתוני אידו: האיש והרצה בחיסול ישראל משתמט קרדיהמו

"העולם הזה" 945 תאריך: 24.11.1955

מכתבים

בלי פיתקה מהמיקוה

מיברק האזעקה ממשו ברק (העולם הזה 940) הגיע באמת אל "הליגה למניעת כפייה דתית". מעשה אחרון זה של משה ברק עורר תמיהות ותרעומת בלב רבים, ובכל זאת ראינו חובה לעזור לו גם בשלב זה.

זכותו של ברק היא, שהעו לאצת יחידי במילחמה נואשת ובדרך קשה כנגד קיומו של חוק-עוול שנתקבל למרות התלעומת של הרוב מבין התושבים. אך אין ספק שגם המסיבות של מיקרהו וגם דרכו לא היו מוצלחים כלל כדי לשמש אב-מיקרה.

ובואת מביעים אנו צער והשתוממות על שעד היום לא נמצא זוג חופשי אחר המתכוון להינשא. שיהיה מוכן לפתוח במאבק מישפטי כדי לקבל תעודת-נישואין ממשלתית בלי שיהיה חתן נאנס להעמיד פני איש דתי לחבוש כיפה, להשתתף בחפילה דתית בעוד שהוא איננו איש מאמין, ובלי שכלתו תתבקש אולי להביא פיתקה בל מהמיקוה הכשרה.

לאחר שנועצנו במומחים ויודע-חוק אנו מודיעים, כי לזוג ישראלי יש סיכוי להצלח במאבק כזה, אם כי ודאי יהיה ממושך למדי, וכי לזוג בעל החלטה נחוץ שה נעזור בל המובנים.

עוזי אורניץ* מזכיר הליגה למניעת כפייה דתית בישראל

אנשים

כשמע מנהיג תנועת החרות **מנחם בגין**, כי בלבנון אסרה המישטרה את מתרגמי ספרו המרד לערבית, הכריז כי יש בדעתו לשלוח מיברק תודה על מאסר הפושעים שהפרו את זכות המחברים ו"תירגמו את הספר מבלי לשאול את פיו ומבלי לשלם לו שכר סופרים".*

בדיון שנערך במועצת הקיבוץ-המאוחד אמר **בני מרשק**, חבר קיבוץ גיבעתי-השלושה והפוליטרוק המפורסם ב"י, יתור של הפלמ"ח: "אילו לא נסוגנו ב"י 1948 (מסיני) אין לי ספק שהיינו חוסכים לא רק דם יהודים, אלא גם דם מצרים — וזאת אני אומר כיהודי, כפועל וכקומר-ניסט".

התובע הכללי של מדינת ניו-יורק, **יעקוב יעקוביץ**, שהגיע השבוע לביקור בישראל, השמיע בשעת סיור בצפת הכרוזה מפתיעה: "אמי נולדה בצפת ואני גאה על כך. היא נולדה ב"י 1871 והיגרה לארץ-צפת-הברית כהיותה בת 16. אני זוכר עדיין את סיפוריה על החיים בצפת, ה"רובות הצרים והסימטות העקלקלות, וכן אני זוכר את הריקוד התורכי שאמא היתה מדגימה בפנינו עם מיטפתח משי בידה".

* כיום פרופסור ללשון עברית באוניברסיטה העברית בירושלים. אחיו הצעיר של המשורר העברי-כנעני יונתן רטוש. ** המרד של בגין ראה אור מאז ב"י ערבית, ובמשך תקופה ארוכה נחשב לספר-לימוד במחנות אש"ף. *** יצג בחשך הקופה ארוכה את ניו-יורק בבית-הנבחרים האמריקאי. נכשל ב"י בחירות שנערכו החודש.

את המילים "שימחו, כבשנו" ונפל ארצה ללא רוח חיים באפו.

הנצח בכל מחיר! 2445 שנה לאחר מותו הטראגי של פאידרס היווני, עלולה היתה להישנות התמונה. הפעם לא באתונה, אלא למרגלות הר התבור, השוכן כבוד בגבולו הצפוני של עמק יזרעאל. את מקומו של הרץ היווני מילא הפעם ישראל אסולין (24), אתלט ישראלי למרחקים ארוכים, שהיה קורבן אחת הטרגדיות המסעירות ביותר בספורט הישראלי.

מדי שנה בשנה נערך מיפעל ספורטיבי מסורתי לזכרו של מייסד הפלמ"ח, אלוף יצחק שדה, מירוץ הקפת התבור, מרחק 10 קילומטרים, שבוצע השנה זו הפעם הרביעית.

במירוץ הראשון זכה ישראל אסולין, ו"בשני המירוצים שלאחריו הקדים להגיע לגמר שלום קהלני, רץ צעיר (21) מ"י חדרה, והשבת שוב נפגשו השניים. החלי סתו של אסולין היתה נחושה: לנצח בכל מחיר!

הגביע למפגה. אולם נראה כי הגורל העיוור כחר מבין 350 המשתתפים דווקא באסולין קורבן במירוץ כולו. 9940 מטר הוביל בביטחה בראש המירוץ, וכשנותרו לו 60 מטרים בלבד על מנת לזכות בפרס המהודר, גביע מערכת על המישמר, אפסו כוחותיו והוא צנח בעילפון.

גם הפעם זכה בגביע שלום קהלני, הגם שפיגר כל הזמן ב-200 מטר אחרי האלוף.

להציג את מועמדותו לכנסת הרביעית. כצעד ראשון הוציא המדינאי-בדרך ביטר און דר-שבועי, בו הוכיח באותיות ובמפ"י תים כי "ודלה בן אביגדור הפולני מ"י רחוב העיזים בפלונסקי וצמרת מפלגת מפא"י, מטרתם היחידה היא שהעם לא ילך אחרי (צפתי) ולתת אותי לכלימה. אם הם אינם מודים במה שאני מאשים אותם, אפשר להזריק להם זריקת אמת".

פנינה אחרת מתוך העיתון הגדוש בסיפורים פורנוגרפיים: "ההבדל בין האיש כנוי הספרדי הוא, שאשכנזי בעל קרחת ומצורע הוא דוקטור וספרדי בעל קרחת ומצורע הוא פראנק פארך".

ספורט

זרתון למרגלות התבור בשנת 490 לפני הספירה יצא רץ יווני בשם פאידרס, לזכרו ממרתון, כפר נידח במחוז אתיקה, לאתונה — מרחק 22 מיל. בפיו היתה בשורה גדולה. בשורת ניצחון היוונים על הפרסים. הוא הגיע לכיכר המרכזית של אתונה, הספיק עוד להפליט

* כוונתו לודיד בן-גוריון, בנו של אביגדור גרין, שנולד באמת ברחוב העייזים בפלונסק.

בן-ציון יוספוביץ הוא זאב יוספוביץ (יוסקוביץ) חוגג את יובלו ורוקד בחברת אחד ממברכיו, הסופר משה שמיר (משמאל). משתתפים אחרים בשימחה: המזכיר הכללי של ההסתדרות, מרדכי נמיר, ראש ענף השכלה והסברה בצה"ל, אלוף משנה אהרון זאב, המשורר נתן אלתרמן והמבקר דב בר מלכין. המשורר אברהם שלונסקי ששימש יושב-ראש אחר: "נעלבתי שאיש לא קרא לי לנאום. לכן לא אנאם, אלא רק אומר לכם מה רציתי לומר, כדי שתדעו מה הפסדתם." המסיבה נערכה בבית-הקפה כסית, ברחוב דיזנגוף.

העם

העורבים

ריח סמיך של מילחמה עלה השבוע מעל למרחב. כמו תמיד משך הוא את העורבים, שבאו לאזור זה בלהקות גדולות והולכות, שמשו מדד להחרפת הריח. היו אלה עיתונאי-המילחמה, קריימבט ו"קריילב, שהסבירו לכל מי שרצה לשמוע כי אין הם מצדדים בשום צד, ושהם מקווים שהעניין יתחיל בקרוב. הסיבוב השני, אם יפרוץ, עלול לקבוע את גורל ישראל לחיים או למוות. אולם לגבי העורבים לא היה אלא עוד מילחמה אחת קטנה, הומר למאמרים, כתבות מצור"לות ומיבחיני-שק.

גרניקה בישראל. אות הזמן נתגלה, השבוע, בכמה מילים שהופיעו כהערת-שוליים בשבועון האמריקאי טיים. הקרוב לחוגי השילטון בווינגטון, קבע העיתון: אחת התוצאות המעניינות של אספקת מטוסי-סילון אמריקאיים לישראל תהיה מיבוח קרב רציני ראשון של הדגמים החדשים, אם ישתמש צה"ל במטוסים אמריקאיים, בעוד שהצבא המצרי ישתמש במיגים סובייטיים, אפשר יהיה להסיק מסיקנות חשובות לגבי יעילות כלי-הנשק. בשנת 1936 שימשה ספרד המעונה שדה מיבוח לבדיקת כלי-הנשק החדשים, שנו"עדו לשחק תפקיד מכריע במילחמת-העולם השנייה. תוצאות מיבוח זה הונצחו ב"תמונת-הזוועה של פאבלו פיקאסו, "גרניקה".

השנה, יתכן מאוד שאחד הנימוקים שי"שכנעו את המטה האמריקאי יהיה ה"תיקוה לערוך מיבוח דומה בישראל.

דרכי אדם

סמל המאזניים

אברהם צפתי (28), ארוך ובעל שיער מקורזל, קנה לו שם-עולם כשניסה לפצוע את עצמו בטטן שהחזיר לבניין הכנסת הראשונה בתל-אביב. את חמש השנים שחלפו מאז חילק צפתי בין כותלי בית-החולים לחוליות, כלא תל-מוגד, חטיבה קרבית בצה"ל (ממנה נזרק כעבור כמה חודשים, לדבריו, בשל התערבותו האישית של שר-הביטחון) ומתנה-עבודה בסדום, שם הצליח לחסוך כאלפיים לירות. השבוע חזר צפתי, המאמין כי דויד בן-גוריון הוא אויבו האיש המושבע, ל"זירה המדינית, הדרך: "יסוד מפלגה בשם כנען עם סמל המאזניים". הוא גם מתכוון

* על שם התיירה הבאסקית, שהותקפה במילחמת האזרחים על-ידי מטוסים נאציים בשירות הגנרל פראנק. ** צפתי מוכן לקבל למפלגתו כל אדם, מילבד שופטים, שוטרים ותלמידי בית-ספר, ובתנאי שיביא עימו 14 צילומים: 12 בשביל ועדות המפלגה, אחת לפינקס-חבר ואחת למוסדות הפיקוח המפלגתיים.